

Ungdóms síðan

Ritstjóri:
MICHEL NIELSEN

Copenhagen Air Taxi

Um ein heldur, at flogvöllurinn í Keypmannahavn liggur í Kastrup, so fer hann réttliga skeivur. Hann liggur nevnliga í Skovlunde norðanfyri Keypmannahavn. Tað er ið hvussu er tað officiella navnð hjá honum. Her er tað, at eitt felag, ið hevur fingið almikið at gera tey seinastu árin, hevur sít heimstað. Tað er flogfelagið »Copenhagen Air Taxi«, ið hevur fleiri smá flog for, tær sokallaðu »löfftaxamaskinurnar«. Tey seinastu árin hava verið ið ofora góð fyrí taxiflúgvning, hóast tað ofta eru login boð, ið felagið fær. Tey verða ið altíð greidd, bæði skjótt og væl.

T.d. kóm ein amerikanari nú ein dagin inn á skrivstovu í Skovlunde og segði: »Eg havi ein halvan tíma til flogfarið hjá mær fer, men eg havi enn onki bilati av slotinum í Hillerød fingið, kunnu tygum ikki flúga meg har-upp?« Amerikanarin fékk bilatið hjá sær.

Ein annan dagin fekk C.A.T. vitjan av einum suðuramerikanara. Hann segði: »Flogfarið hjá mær fer úr Kastrup um ein tíma. Kunnu tygum ikki flúga meg harút, so at eg kann siggia Tivoli á leiðini?«

Tað har eisini væl til.

Tað er klárt, at tað ikki er heili ókeypis so at leiga eitt flogfar, men í dag hevur tíðin mangnað, so nógv at týða, at tað lonir seg stórliga at nýta taxiflúgvning. Og nógv ír av teim, ið leiga flogfor eru eisini forrætismenn ið skulu yvir til Jylland ella Fyn. Leiðin frá Skovlunde til Esbjerg tekur bert ein tíma og 35 minuttir, og so kostar ferðin bert 580 kr. fyrí trí fólk. Haruppi er roknað tveir tímar, sum flogfarið fékk á flogvöllinum í Esbjerg. Um neyðugt verður at bíða meir enn tveir tímar, kostar hvort tími harútyvir einans 25 kr.

Men tað hendir framvegis mangt

í einum slíkum felag. Ein dagin bleiv eitt flogfar leigað av einum manni, ið hevði mist bátið hjá sær. Hann var farin leysur av fortøyning síni og var farin strúkadur av Oyrasund. Nú ætlaði maðurin at vita, um tað ikki mundi bera til at finna bátið aftur. Hann bleiv eisini afturfunnin uttan fyrí Malmö.

Bátagearin varð so settur av á flogvöllinum í Malmö, og kundi síðani sjálvur sigla heim við báti sínum.

Tað er ið eyðsæð, at tað bert er á stuttum strekki, at tað lonar seg at nýta lufttaxa. Er tað eitt longri strekki tekur tað bæði drúga tíð og samstundis kostar tað eisini so mikið, at tað lonir seg nógv ferð í betri at nýta vanlig rútflogfor. Tað hendir tó, at lufttaxainnar fáa longri túrar. T.d. hevur tað hent seg fleiri ferðir, at flogforin hjá CAT eru vorðin nýtt til ambulans flúgvng, serstakliga til danir, ið eru komnir óhepnir fyrí í Suður-europa.

Hvussu framtíðin man fara at verða hjá einum slíkum felag, er ikki gott at siga. Í dag ganga so nógvir broytingar innan fyrí flogheimin fyrí seg. Hóvudskappingin stendur í lotum millum charterflúgvngina og rútflogvngina, og lufttaxiflúgvngina má væl sigast at hevra inn undir charterflúgvngina. Fyrí hesum slagnum av flúgvng hevur tað gingið sera nógv framá tey seinastu árin, men í dag er tað, eins og tey stóru flogflog-ini eru vorðin varð við kappingina, ið hevur staðist av hesum, og tey hava tí framt tiltøk móti charterflúgvngini, eitt nú við at seta ferðaprisin fittliga niður á fleiri ymskum rutum. Tað er tó so stutt síðani, at hesi tiltøk eru framd, at tað er ógjórligt enn at siga nakað um tað ávirkning, ið tey munnu fara at hava á charterflúgvngina.

meigin var ofora stóru. Tað bleiv prognað í tí víðgítinu slagnum við Trafalgar, har bretski flótin vann yvir tí franska flótanum. Sum flest ól minnst doyði Nelson í hesum slagnum, men minni tað um stórsigur hansara livir enn í dag saman við slagskipið hjá honum.

Slagið við Trafalgar var bert eitt av teim ótaldu sjósløgnum, ið stóð millum fransar og bretar í alla 18. öld og fyrra partinum av

Frágreiðing um tað amerikanska poporkestrið, sum eftir einum mánaða er vorðið heimskent.

Í okkara heimi, har vit nú so við og við eru blivin von við, at pop-orkestrur sum í gjár vóru ókend, í dag eru populer kring allan heim-in, er tað nú lítið, sum kann hava nakra ávirking á okkum innanfyri popmusikkin.

Ja — er tað nú tað? Tað er tann stóri spurningurin. Vit kenna í dag fenomenen sum t.d. The Beatles, The Rolling Stones, Herman's Hermits, The Who, The Beach Boys og so framvegis. Hesi orkestrur eru skjótt komin fram, men tað ið bleiv so nógv tað populesta og sum kom at halda seg longest vóru Beatlarnir, harum er onki at siga. Men í dag, í dag, har The Beatles ikki longur eksisterar sum eitt konsertorkestrur, finna við á listanum yvir plátur, ið eru mest seldar, eitt amerikanski orkestrur, sum menn vilja vera við skal vera avloysari hjá The Beatles. Tað er tað amerikanska orkestrið The Monkees, sum eisini er blivið

19. öld. Men bretar royndust best og vunnu flestoll sjóslugini. Hetta mundi helst koma av at tann bretski flótin var tann størsti av tí at Bretland átti so nógvur koloniar, ið lógu í fremmandu heimspartum. Munurin á teim bretsku og fronsku skipunum var ikki stórur.

EISINI FARMASKIP

Tá ein skrivur skipasøgu er tað lætt at fella fyrí ta freisting bert at skriva um krigsskipini av tí at tað ofta eru tey, ið vit vita mest um, men eins og í dag vóru tað so samliga farmaskipini, ið hovuð mest at týða á sjónum. Tey vóru ikki so stór sum krigsskipini, hóast ófriðatíðirnar, ið varðaðu so at siga alla 18. öld, kundu, at nógv farmaskip samstundis eisini kundu vera krigsskip. Í vestureuropa var lítill munur á teimum ymsu slagnum. Tað vóru sum ofast briggir og skonnartir, ið nýtt vóru til farmaskip av teirri einfaldu orsök, at hesi skip vóru best á sjónum. Hælendarar nýttu ofta eisini eitt skipa-slag, ið nevntist »skuf«. Kuffin hevði seinkijól, ið kundi dragast upp, tá skipið skuldi nýtast á kanalanum í Hálandi, men tað er eyðsæð, at eitt slíkt skip ikki dugdi so nógv á við-um havi.

Skipini hovuð sjáldan meira enn tvær mastar, og tey sigldu ikki serstakliga skjótt. Sjáldan meir enn 8—10 mil.

FREMMAND SKIPASLØG

Slík farmaskip blivu ið ikki nýtt á Meðalhavinum ella í fjarreyri. Á Meðalhavinum nýttist skip sum t.d. tað slag ið nevndist »felucca«. Í fjarreyri nýttist tað slag ið, ið nevntist djunka. Hetta var eitt ki-nesski skipaslag, og tað kom at verða so nógv tað mest nýtt. Djunkurnar munnu ívaleyst vera kendar av teim flestu av tí at skipaslag ið enn tann dag í dag er vanligt at siggia har cysturi.

TEY FYRSTU EIMSKIPINI

Í mong túsund ár hovuð seglskip ini havi ræðið á havinum, men nú leið móti endanum. Ein breiti, nevndur James Watt, uppfann í seinasta helvt av 18. öld eina maskinu, ið kom at eita dampmaskinan, og tað var ikki smávegis broytingar, hetta tóld kom at fremja bæði á sjógv og á landi. Sum við so nógvum øðrum trúðu bert fá uppá, at henda maskina kundi nýtast á sjónum. Men í 1789 sigldi ein skot eftir Clyde-ána við einum eimskipi ið hét Charlotte Dundas. Siglingin bleiv tó skjótt steðgað av tí at aldurnar frá skip-inum fóru ov illa við árbakkunum. Fjá ár seinni, í 1807, kom tað skipið, ið er gingið yvir í søguna sum heimins fyrsta eimskip: s/s Clermont. Tað var amerikanski uppfinnarin Robert Fulton, ið hevði gjørt skipið, og royndartúrurin á Hudson-ánni gekkst sera væl. Í 1819 sigldi amerikanska eimskip-ið s/s Savannah sum tað fyrsta eimskipið tvørtur um Atlanshavðið. Eitt nýtt kapítul í søgu skipsins var byrjað.

THE MONKEES — YVIRTAKA TEIR PLASSIÐ HJÁ THE BEATLES?

kallað »svar USA's uppá The Beatles«.

Nógv hevur verið skrivað og tosað um hetta orkestrið, sum stutt fyrí júl í ár var fullkomiliga ókent. Men fyrst kundi tað kanska verið beint at sagt eitt lítið sindur frá hesum orkestrinum.

Tað heila byrjaði við eini lýsing í tí amerikanska showblaðnum »Variety«, har í sóknast varð eftir 4 svokom, elektriskum, men stuttligum dreingjum til eina sending í TV, 427 meldaðu seg.

Aftaná at hava svarað uppá eina rúgvu av steinbýtum spurningum blivu hesir valdir:

HESIR SPÆLA Í THE MONKEES

Peter Tork, 25, og tann elsti í orkestrinum. Pápi hansara er professari í økonomi, og Peter hevur verið á college, arbeitt á eini trávorverksmiðju og roynt seg sum fólkasangari á restauratiónum. Hann hevur eintá roynt at bidda! Micky Dolenz, ið er 22 og tann, sum hevur havt størstu erfaringar innanfyri showbusiness. Byrjaði í TV sum 10 ára gamal. Síðan hevur tað gingið so sum so við showar-beiði hansara inn til hann kom við í The Monkees. Pápin er filmsjón-leikari.

David Jones, 21, er foddur í Manchester í Onglandi, pápin er pensioneraður jarnbreytafunktioner, hann spældi við í eini musical, ið hét Oliver í London, og kom so við á Broadway. Síðan er hann hildin fram í USA.

Michael Nesmith, ið er 24 ár, er tann seinasti av The Monkees. Fyrr spældi hann í einum fólkasangaraorkestri, ið hét The Survivors, endaði í Hollywood, og kom so við í The Monkees.

800.000 PLÁTUR PR. VIKU

Soleiðis sær tað orkestrið út, sum sigst at vera eftirfyllgjariar The Beatles í popheiminum. Tað kundi eisini — í fyrsta umfangi — verið nakað, sum pekað mót, at hetta er so, tí The Monkees eru helt óvanliga populerir, so popu-lerir, at tað hvorja viku verða seldar 800.000 plátur við teimum kring heimin!

Men hugsa vit okkum gjøllari um, so kunnu vit væl eisini minnst, hvussu populerir The Kinks og The Rolling Stones vóru í byrjanini, og hóast hesi bæði orkestrur vóru sera góð, kundu tey ikki kappast móti The Beatles.

POP MUSIKK v. KROGH

Psychedellic pop

Her er ein roynd at greiða frá hesum logna slagnum av popmu-sikki, sum í seinastuni hevur tikið seg stórliga fram í Onglandi

Tað nýggjasta nýggja innanfyri popmusikkin er tann sonevnda »psychedellic« grein, ið byrjaði í Onglandi, og enn fyrí tað mesta verður framd har. Tað er enn bert fá orkestrur, ið nýta hesa grein innanfyri popmusikkin, ið hevur sum vituligt er so nógvur aðrar ymskar greinir, eitt nú t.d. soul, beat, country & western o.s.f.

Nú kundu tit kanska við rottum spurt: »Hvat er so hetta velsignaða »psychedellic« pope fyrí nakað? Men tað hevur tó í seinastuni vist seg, at ungdominum í Onglandi damar hetta musikkislagi heilt væl.

Ja, tað er nú nakað ringt at geva eina beinleiðis definition uppá »psychedellic«, eftirsum tað eru eisini nógvir greinir av »psychedellic« sum tað eru orkestrur, ið spæla henda musikkinn, men tað, ið man vera felags fyrí tí er væl stutt og greitt: eitt ofora sterki elektrifiserað slag av popmusikki við nýtlu av nógvum ymsum tólum á scenuni. Hetta seinasta og óivað av mestum týðningi visir seg á nógvum ymsum hettum. Her hava vit valt at greiða frá einari konsert við bretska orkestrinum »The Move« (bert navnðið gevur ein varhugan av, at

PLÁTUR TEIRRA

Á hini síðuni kann man so siga tað, at poppheimurin í dag meir enn nakrantíð áður treingir til eitt orkestrur, ið kann taka sær av tí slagnum av popmusikki, sum The Beatles á sinni góvu okkum (men sum teir við teimum báðu seinastu LP'um sínum sýnast meir ella minni at vera gingnir burtur frá.) Og tað er júst hetta, ið The Monkees sýnast at hava gjørt. Teir logdu fyrí við plátuna »Take the Last Train to Clarksville«, sum alt fyrí eitt fleyg til topps kring um allan vesturheimin. Síðani er so »I'm a Believer« komin, og hoi er ikki vorðin minni populer. T.d. gjordist »I'm a Believer« í mars mánaða í langa tíð nummar eitt á top twenty listanum í Danmark, og LP'ir teirra eru eisini nógv seldar.

SLATURIN UM THE MONKEES

Men tað er ikki bert gull og grónar skógir, ið eru blivin spáddar hesum orkestrinum. Fyrri nokrum mánaðum síðani var ætlanin at The Monkees skuldi fara eina ferð til Onglands, men knappliga varð hetta avlýst. Orsakin segist at vera tann einfalda, at orkestrið (sum rætt nokk óngantið spældi til konsert, men bert í TV) als ikki kundi spæla. Tað segist, at tann musikkurin, sum vit hoyra á »Last train to Clarksville« og »I'm a Believer« als ikki var innspældur av The Monkees, men av einum Studioorkestri. Sjálvsagt nokaði orkestrið hesum alt fyrí eitt og Micky Dolenz fór til Europa (m. a. Danmark og Svøríkis) fyrí at greiða fólk frá, hvussu til var gingið. Segði hann, at grundimar til tí ónda slatrunum um teir helst mundi vera tað, at eitt studioorkestrur veruliga hevði hjálpt teimum við BERT TVEIMUM av numrunum á seinastu LP teirra av teirri einfaldu grund, at teir als ikki høvdu havt tíð til at læra seg sanginar.

Aðrar søgur hava sagt frá, at The Monkees longu skuldi vera við at skjiljast og soleiðis við at gevast sum poporkestrur, men eisini hesum nekaði Micky Dolenz fyrí. Vit kunnu eisini bert minna um, hvussu ofta teir somu søgurnar kki hava verið sagdar um The Beatles, aðrenn tað veruliga hendi.

Men nú sær tað út til, at The Monkees fara at koma til Europa. Nær duga vit ikki heilt at siga, men tað kann nú eisini gera tað samda, tí her til Foroyar koma teir kortini ikki.

Fyri tíðina spæla The Monkees eina seriu fyrí tí amerikanska sjónvarpinum um trupulleikarnar hjá einum fátækum poporkestri, og tað er sjáldandi eisini við til at okja um popularitet teirra.

Vit halda okkum ikki vera forar fyrí at kunna doma um framtíðina (hvør er tað?) men vit biða alspent eftir at fáa at siggia, hvussu tað fer at ganga við The Monkees.

SØGA SKIPSINS

Í dag: Fyrstu eimskipini

Sum frá leið blivu seglskipini stórrí og stórrí. Tey fingi tryðk við trimum roðum av kanónum á hvorja síðu. Tað var framvegis Bretland, ið lá á odda og hevði tey størstu skipini. Eitt av hesum var slagskipið hjá bretska admirálinum Nielsen, ið hét Victory. Victory er til enn og liggur í dag í havnini í Portsmouth í Suðuronglandi. Hon var trimastað. Tað var kanska ikki so smidliga bygt, men eld-

meigin var ofora stóru. Tað bleiv prognað í tí víðgítinu slagnum við Trafalgar, har bretska flótin vann yvir tí franska flótanum. Sum flest ól minnst doyði Nelson í hesum slagnum, men minni tað um stórsigur hansara livir enn í dag saman við slagskipið hjá honum.